

B

Medlemsblad

Åhls hembygdsförening

Hjultorget 1, 793 41 Insjön

Febr 2016 Nummer 1 Årgång 17

Årsmöte

Torsdagen den 25 februari 2015 kl. 19.00

på Insjöns Teater

Stadgeenliga förhandlingar

Förslag till verksamhetsberättelse på sid 3 - 5

Staffan Müller berättar om Hundhagen och annan natur i Åhl

Spelmän

Servering

Förslag till dagordning vid föreningens årsmöte 25 febr. 2016

- § 1 Årsmötets öppnande
- § 2 Fråga om mötet är stadgeenligt utlyst
- § 3 Val av ordförande att leda mötets förhandlingar
- § 4 Val av sekreterare att föra mötets protokoll
- § 5 Val av två justeringsmän för mötets protokoll, tillika rösträknare
- § 6 Fråga om godkännande av dagordning, anmälan om övriga frågor
- § 7 Föredragning av styrelsens verksamhetsberättelse
- § 8 Föredragning av styrelsens bokslut
- § 9 Föredragning av revisionsberättelse
- § 10 Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen för verksamhetsåret 2015
- § 11 Val av föreningens ordförande för 2016
- § 12 Val av ordinarie ledamöter i föreningens styrelse för 2016 och 2017 och kompletteringsval för 2016
- § 13 Val av suppleanter i föreningens styrelse för 2016
- § 14 Val av två ordinarie revisorer och en ersättare för 2016
- § 15 Val av ombud till Dalarnas fornminnes- och hembygdsförbunds årsstämma 2016
- § 16 Val av tre ledamöter i valberedning för 2016
- § 17 Beslut om medlemsavgiftens storlek för 2017
- § 18 Behandling av enskilda medlemmars motioner (lämnas senast 17 febr.)
- § 19 Övriga frågor
 - utdelning av medel från Junkar Bertil Olssons fond till Helgobadets upprustning
 - information om verksamheten 2016
- § 20 Mötets avslutande

Valberedningen för Åhls hembygdsförening 2016

Funktion	För år	Nuvarande 2015	Förslag
Ordförande	2016	Hans Hellström	Hans Hellström
Ledamöter för	2016-2017	Stenåke Petersson Mats Lyck Lars-Erik Danielsson Mats Bortas	Stenåke Petersson Mats Lyck Lars-Erik Danielsson Mats Bortas
Ledamot för	2016	Sofia Angel (avsagt sig återval)	Sara Ström (kompletteringsval)
Suppleant	2016	Anders Hollsten	Anders Hollsten
Suppleant	2016	Ann-Louise Fändriks	Ann-Louise Fändriks
Suppleant	2016	Gunnbritt Sundström	Gunnbritt Sundström
Suppleant	2016	Henry Pollack	Henry Pollack
Suppleant	2016	Sara Ström	Björg Åkerblom
Suppleant	2016	Åsa Carnesund	Åsa Carnesund.
Revisor	2016	Kenneth Forsman	Kenneth Forsman
Revisor	2016	Berit Norman	Berit Norman
Revisorssuppl	2016	Börje Karlsson	Börje Karlsson

Ledamöter valda vid årsmötet 2015 för 2015 och 2016: Sofia Angel, Per Gustafsson, Inger Werlevik.
Nya på resp post anges med **fet stil**.

Medlemsresa 2016

Årets medlemsresa föreslås nu bli en tvådagarsresa med buss med följande resmål:

- Skogsbrandområdet i Västmanland
- Sala silvergruva
- Birka, Vikingastaden i Mälaren
- Resa på Mälaren med s/s Ejdern, världens äldsta koleldade propellerdrivna ångfartyg

Reseledare blir som vanligt Lillemor!

Tiden för resan blir någon gång i augusti. Närmare detaljer om tider och pris kommer om någon månad.

Birka var ett vikingatida samhälle som anlades i slutet av 700-talet och som beboddes till slutet av 900-talet. Denna bebyggelse brukar kallas för "Sveriges första stad". Birka har tagits upp på Unescos världsarvslista. /Wikipedia/

Tips inför skidutflykten

- Om det blir någon snö?

Utdrag ur tidningen **INSJÖN** December 1909:

Senaste Nyheter

från

Åhlen & Holm, Insjön

Skidpolityr N:o 5921

är af bästa svenska fabrikat och outhärlig för hvarje skidåkare i såväl töväder som kyla. På kort tid har denna polityr vunnit en mycket stor spridning bland skidåkare hvilka alla givit den de amplaste vitsord, något som bevisar varans beskaffenhet.

Bruksanvisning:

Skidorna böra vara väl inbrända med trätjära, därefter påstrykes av polityren ett jämnt lager, hvilket invärmas väl med sakta eld under det skidan gnides med en lapp, så att skidans yta blir glattad hård.

Pris 0,50 pr st.

Åhls hembygdsförenings medlemsblad.

Redaktör och ansvarig utgivare: Hans Hellström

Föreningens adress: Hjultorget 1, 793 41 INSJÖN

Föreningens e-postadress: ahls-hembygd@hotmail.com

- Adressändring kan anmälas på någon av ovanstående adresser eller tel 0247-40193.

Föreningens bankgiro: 725-4154

Föreningens tel: 0247-413 60. Föreningens hemsida: www.hembygd.se/ahls-hembygdforening

ÅHLS HEMBYGDSFÖRENING

Styrelsens verksamhetsberättelse för 2015

Styrelsen har haft följande sammansättning:

Hans Hellström, ordf. Stenåke Petersson , vice ordf . Mats Lyck, kassör. Mats Bortas, sekr. Sofia Angel, Lars-Erik Danielsson, Per Gustafsson och Inger Werlevik, ledamöter. Suppleanter: Åsa Carmesund, Ann-Louise Fändriks, Anders Hollsten, Henry Pollack, Sara Ström och Gunnbritt Sundström.

Styrelsen har haft 11 protokollförda sammanträden.

Revisor har varit Kenneth Forsman och Berit Norman med Börje Karlsson som suppleant.

Årsmötet ägde rum den 17 febr. på Insjöns Teater med sedvanliga årsmötesförhandlingar. Ca 50 personer var närvarande. Som ny ordinarie styrelseledamot valdes Inger Werlevik, tidigare suppleant, som ersatte Susanne Juhl. Som ny ordinarie ledamot valdes också Mats Bortas, som ersatte Kjell Stenberg. Båda de avgående ledamöterna hade avsagt sig återval. Som ny suppleant valdes Sara Ström. Övriga suppleanter omvaldes. Efter årsmötet visade Ove Andersson filmer från Insjön inspelade av hans far Elis. Spelmännen bidrog också med några låtar. Som avslutning serverades kaffe/the och smörgås.

Valborgsfirandet kunde även i år genomföras tack vare Torsten Hagman som samordnade det hela. Insjöns BK-Innebandy hade hand om serveringen och lottförsäljningen. Åhls kyrko- och hembygdskör sjöng de välkända vårsångerna, Karin Lundström höll vårtalet och ett fyrverkeri utan starka smällar avfyrades. Även detta år lyste våren med sin frånvaro och det började regna mot slutet. Publiken var inte så stor, ca 100 personer.

Vid **avslutningen** för Insjöns skolor upplät vi lokal för servering av tårta och saft.

Midsommarafton kunde vi även i år genomföra på traditionsenligt sätt tack vare Inger Werleviks arbete med att ta kontakt med alla som behöver hjälpa till för att det ska bli något firande: Blomplockare, lövhämtare, kransbindare, lövrumpflätare, kransbärare, konferencier, spelmän, majstångsresare, försångare, lekledare, lottförsäljare, serveringspersonal Vi kan här inte räkna upp alla som hjälpte till, men särskilt måste nämnas Karin Lundström som var konferencier och midsommartalare, Åhls spelmannslag under Nisse Berglunds ledning, Jan Bergkvist som ledde resningen, Gunilla Hyttsten som ledde sånglekarna och Gunnbritt Sundström som svarade för serveringen. Publiken var ca 350, som också roade sig med både lottköp och att fika. Även i arbetet med att göra iordning lövrumpen och kransarna dagen före deltog glädjande många.

Gruvvandringarna har i år genomförts fem onsdagar i juli. Ett 100-tal personer har deltagit. Dessutom har flera grupper från företag guidats och många enskilda vandringar har genomförts. Lars-Erik Danielsson har varit ledare, och han har också gått igenom och röjt lederna. Han har också förbättrat gruvleden till Svedjegruvan och Sommarberget, som också har försetts med nya skyltar, som finansierats av kommunen. Per Gustafsson bjöd även detta år på musik vid gruvvandringarna, framförd på horn. Gruvvandringarna har fått ett omnämmande i Dagens Nyheter, där läsarna utnämnt den till en pärla bland leder i Sverige och den enda med detta omdöme i Dalarna!

Även övriga **Vandringsleder** – Ålheden och Knippboheden - har gått igenom.

Årets *medlemsresa* gick den 3-4 augusti till Kolmårdens djurpark, Göta Kanal och Grythyttan. Det blev bl.a. ett kanske alltför hektiskt besök i djurparken, en mycket intressant båtresa på några timmar från Borensberg till Berg genom många slussar och ett besök på Måltidens Hus och Gästgivaregården i Grythyttan. Anders Hollsten hade arrangerat resan som genomfördes av Reseshopen i Ljusdal med deras duktiga reseledare Lillemor och alla i den nästan fullbokade bussen var mycket nöjda.

Söndagen den 9 augusti var det dags för årets *Hembygdsdag* på Vattberget med bl.a. visning av Minnesgården, Åhlträskammaren och Åhlénpaviljongen. I samarbete med Åhls församling var det även i år en "Drive in"-gudstjänst. Servering var ordnad i vanlig ordning av Gunnbritt Sundström i gamla skolhuset, liksom vid många andra arrangemang.

I september hade vi de tre traditionella *brasafnarna*. Vid den första var det som vanligt glödstekt sill med musik av några av spelmännen. På den andra var det Land Alice som berättade om fäbodliv och på den tredje fick vi höra Gunnel Testad berätta om Solberga genom tiderna.

I september besöktes vi av *andraklassbarnen vid Insjöns skola*, som även i år fick uppleva hur det var förr i tiden att leva på en gård i Åhl och att gå i skolan. Gunnbritt Sundström och Hans Hellström visade.

I november ordnade Kulturföreningen Paraden i samarbete med oss en föreställning om *Ernst Rolf* med sång av Anders Björk. Detta följdes av ett föredrag om Åhlén & Holms flyttning från Insjön till Stockholm 1915 av Stenåke Petersson som har lagt ner ett stort forskningsarbete för att få fram uppgifter om alla personer som flyttade med och ibland tillbaka till Insjön.

Åhlénpaviljongen har varit öppen dagligen 22 juni – 16 aug och den 29 aug. 17 av våra medlemmar har alternerat att vara guider där. Även några visningar för grupper har anordnats i samarbete med Clas Ohlsonmuseet och vid våra egna arrangemang. Antal besökare har varit ca 1230 mot ca 1 200 året före. Ansvarig för paviljongen har varit Stenåke Petersson, som också ställt samman en miniatyrbild över 2015 års företag – Insjöns Slöjd- & Möbelindustri.

Gamla skolan har lånats ut till olika sällskap, företag och föreningar vid ett tiotal tillfällen.

Insjöns Teater har under året hyrts ut till Humlan, PRO, Insjöns Intresseförening, Åhls församling, Åhls sockenråd, Leksands kommun, Insjöns Square Dancers och några andra lokala föreningar samt privatpersoner. Den nyetablerade revygruppen Smulan, efterföljare till Humlan, har gett några revyföreställningar. Parkettgolven i teatersalongen och teatercaféet har slipats.

Minnesgården har försetts med ny takved på Spaxkammaren och Parstugan, delvis med egna insatser och delvis med anlitaad entreprenör. Arbetet på Spaxkammaren har finansierats av Mary Haid's Stiftelse. Takveden har skänkts av Bergkvist-Insjön och Lars-Erik Danielsson och sågats av Sten Rickardsson.

Måndagsvandringarna har genomförts 36 gånger till olika mål i Åhl och grannsocknarna med Lars-Erik Danielsson som ledare. Antalet deltagare har varit 17 i medeltal.

En välbehövlig städning av en del av kommunens mark på *Vattberget* har även detta år ordnats av Henry Pollack och hans "gubbgäng". Även kommunen har röjt en del sly.

I samarbete med PRO Åhl-Insjön har vår beskrivning av *byar i Åhl* gått igenom och kompletterats.

Registrering i *Bygdeband* av tidigare digitaliserade bilder från vårt bildarkiv har fortsatt, nu med hjälp av Viola Länsmans Haglund, som har haft en fas 3-anställning.

Ett omfattande arbete med en ny *bok om Åhlträkten* har genomförts under året. Det var Ralf Måågs sista initiativ innan han avled i november. Arbetet med boken har till stor del genomförts av Stina Kallin, som för detta varit avlönad av Arbetsförmedlingen. Dalarnas Försäkringsbolags Kulturstiftelse har bidragit till finansieringen.

Instruktioner av folklekar har genomförts för förskolebarn av Elisabeth Långbergs.

Vi har även detta år lämnat synpunkter till *kommunen* om vägskyltningen i Insjön.

Almanackan för år 2016, som är den tjugosjätte, har som tema Kända personer med anknytning till Åhl.

Medlemsbladet har kommit ut med fyra nummer under året.

Gåvor har skänkts till föreningen av flera personer.

Föreningen har från *Junkar Bertil Olssons fond* bidragit med 50 000 kr till upprustningen av Helgobadet.

Medlemsavgiften har varit oförändrat 75 kronor för makar/sambor och 50 kronor för enskild.

Medlemsantalet var vid årets slut 803 mot 804 vid årets början. 13 nya medlemmar har tillkommit men 14 medlemmar har avlidit eller tagits bort då de inte betalat avgiften eller begärt utträde.

Åhl den 25 januari 2016

Hans Hellström

Stenåke Petersson

Mats Lyck

Mats Bortas

Sofia Angel

Lars-Erik Danielsson

Per Gustafsson

Inger Werlevik

Nya medlemmar

Under 2015 har vi blivit 13 nya medlemmar. Ett 10-tal har emellertid avlidit och några har också lämnat föreningen så att vi nu minskat antalet medlemmar från 804 till 803. Vi hälsar följande nya medlemmar välkomna i föreningen: Bosse o Berith Danielsson, Georg Andersson, Christina Espelund Aro, Jörgen Bond, Karin Birgitta och Erik Wahlund, Ingegerd Andersson, Anna-Greta Holmgren, Ulla-Britta Andersson.

Timmesmora - Åhls Finnmark? Stenåke Petersson

Karl-Erik Forsslund skriver i boken "Med Dalälven från källorna till havet - del 10" om Timmesmora: "Byn säges först ha bebyggts av finnar, vilket tycks bekräftas av gårdsnamnet Hinriks." Han har fel i sitt antagande, men ändå finns det en koppling till finnmarkerna i Västerdalarna!

Henriks/Hinriks/Hindriksson är förvisso ett vanligt förekommande namn bland de svedjefinska ättlingarna i Nås, Järna och Säfsnäs. Min hustrus morfars farfar, Jan Henriksson, flyttade med sin hustru Katarina Matsdotter och ett stort antal halv vuxna och vuxna barn till Timmesmora i Åhl 1867 från Gräsfallet i Nås. Den familjen kallas i något enstaka sammanhang efter flytten till Åhl för Hinriks. De var dock långt ifrån de första som befolkade Timmesmora och varken Hinriks eller något annat namn med koppling till tidig finsk invandring finns i byns äldre längder! Hinriks blev heller aldrig ett namn som levde vidare utan försvann helt efter den första generationen Henriksson i Timmesmora.

Bynamnet Moren finns belagt från tidigt 1600-tal. De tidigast kända inbyggarna verkar mest ha hetat Anders. Förledet "Timmes", som är en kortform för det ursprungligen tyska mansnamnet Tideman dyker också upp tidigt. Vid mitten av 1700-talet slutar Moren att användas som bynamn och ersätts med namnet Timme(r)smora i vilket ett alldeles obefogat litet r ofta har smugit sig in. Vid storskiftet 1814-19 består byn av 3 fasta gårdar och 4 fäbodgårdar. I sinom tid kommer det nog en utförlig historik om byn, men den ryms inte i den här artikeln som möjligen kan ses som början till en sådan historik.

När jag samlade fakta kring Henrikssons upptäckte jag att flera familjer och även ensamstående kom flyttande från Finnmarkerna i Västerdalarna till Åhl under tiden 1850 - 1870. Naturligtvis blev jag nyfiken på hur det kunde komma sig. I ett par äldre skrifter om Dalarnas socknar (Arosenius, Forsslund) står att Åhl-bönderna långt tillbaka sände sina kreatur på sommarbete

ända till finnmarkerna i Västerdalarna. Jag tänkte mig att det kanske på så sätt kom att skapas förbindelser som kunde ha legat till grund för dessa flyttningar.

Redan 1852 kom hemmansägaren Hans Erik Ersson, född 1817 och hustrun Anna Jansdotter, född 1826 från Digerliden i Nås till Timmesmora i Ål. De köpte ett hemman av Back Jan Erssons barn. Back Jan och hans hustru hade dött en tid innan. De tre barnen hade då redan flyttat från Timmesmora. Gården som Hans Erik med familj köpte var den ena av de båda gårdarna belägna mellan Hälgnäs och Timmesmoras "bykärna". Den är borta i dag men var närmaste granne med Fändriksgården som sedan blev Berglinds som blev Daniels och där familjen Sylwander nu bor.

Erik och Anna från Digerliden hade båda anor tillbaka till de skogsfinnar som på 1600-talet slog sig ner i de stora skogsmarkerna i Västerdalarna, svedjade, bröt mark och skapade nya gårdar och byar. För den som vill läsa mer om den delen av historien hänvisas till Gottlund och Matsson med flera.

Med till Timmesmora flyttade också Eriks bror Hans Olof Ersson, född 1823. Han noteras i den första längden som ogift och dräng och är skriven på samma uppslag i husförhörslängden som brodern och hans familj. Snart nog skrivs även han som jordägare, med egen familj. Det blir han sedan han gift sig med Anna, dotter till närmaste grannen, Fändrik Jan Persson i Fändriksgården.

Jag har kammat igenom in- och utflyttningslängderna för Ål och de tre finnmarkssocknarna för tiden före 1850-talet och har inte kunnat finna några tidigare flyttningar som kan förklara varför Hans Erik och Hans Olof får för sig att lämna Digerliden och flytta till Åhl. Det här var ju en tid före allt vad modern information heter. Inga annonsblad, inga hemsidor, inga braskande annonser berättade om fastigheter till salu. Ändå måste man ju på något sätt ha fått kännedom om att det fanns ett hemman ledigt, 8-10 mil bort över storskogen.

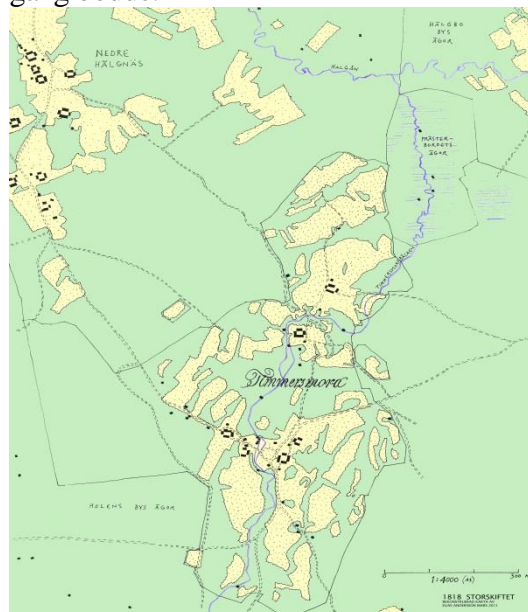
Kanske fanns det ännu levande kontakter mellan dessa bygder som en följd av det sommarbetande som Forsslund nämner. Kanske var det följden av andra arbetsvandringar, finnmarksfolk som körde foror eller arbetat i Åhls gruvor under den sista högkonjunkturen innan allt lades ner. I bakgrunden finns naturligtvis den magra bärgring som de små torpen och hemmanen på finnmarken gav. Timmesmora och Åhl var ju inte heller några blomstrande jordbruksbygder men kanske gick det att här köpa en gård för en rimlig penning och att hitta arbete vid sidan av lantbruket för att kunna få ett drägligare liv. Kanske såg några en sådan flytt som ett steg på väg mot emigration. Om allt detta finns inga enkla eller säkra upplysningar att få vare sig i kyrkans folkbokföring eller i andra register.

Med Hans-bröderna på plats öppnades en kanal som delvis kan förklara de något senare flyttningarna. Jag fann även en annan del-förklaring som säkert har spelat in för de som kom efter: Den förklaringen heter Daniel Edvard Boëthius den äldre. Han kom 1855 flyttande som kyrkoherde till Åhl från Säfsnäs med sin familj. (I Åhl efterträddes han senare på tjänsten av sin son som också hette Daniel Edvard Boëthius, med beteckningen "den yngre".)

Ett antal pigor och drängar från Säfsnäs löste av varandra i prästgården under de närmaste åren. Emma Katarina Bång kom som piga 1863. Ett par år senare, 1865, kom Henrik Henriksson med familj inflyttande från Säfsnäs till Åhls prästgårdsboställe. Henrik skrivs som statare på prästgårdens jordbruk. Hans hustru var syster till Emma Katarina Bång. De hade två barn med vid flytten och får ytterligare 9 barn i Ål innan hela familjen 1881 flyttar till Tibble i Leksand där Henrik blir arrendator hos häradshövding Bosaeus i Tibble. Inget av de många barnen från den Henrikssons-familjen blev kvar i Åhl med undantag av de två som dog i späda ålder och begravdes på Åhls kyrkogård.

Fortsättning på historien följer i nästa nummer. Som bredvidläsning kan jag hänvisa till:

- Forsslund: Med Dalälven från Källorna till havet, bok 10 Bjursås och Ål (1921)
 - Gottlund: Dagbok över dess resor på Finnskogarne år 1817
 - Henry Mattsson: Nås finnmarker (1997)
- Till stor hjälp för mig har varit Elias Bernsvedens sammanställning av information och kartmaterial om Timmesmora. Elias äger och fritidsbor på den gård där Jan Henriksson med familj en gång bodde.

Timmesmora by

- Översta gården: **Back Jans** gård som köptes av Hans Erik Ersson och efter hans emigration av Samuel Samuelsson. Finns inte kvar.
 - Nästa nedåt: **Fändriks**, som sedan blev Berglinds och Daniels.
 - Sedan följer några hustecken som inte är kringbyggda: **Nybergs**, som tidigare ägdes av en Valsarfs-familj där Nyberg blev måg.
 - Nästa fyrkants-tecken nedåt: **Buss-gård** som blev en Marits-gård som köptes av Jan Henriksson och som nu ägs av Elias och Elisabet Bernsveden.
 - Längst ner några hustecken: **Segerströms** där Maria Knutsdotter från Järna finnmark och hennes man bodde.
- Alla dessa gårdar ligger till höger på kartan. De som ligger till vänster är inte nämnda.

En berättelse om ungdomens nöjesliv
under första halvan av 1900-talet:

De Ungas Förening

När ungdomen i Åhl i slutet av 1800-talet, under den stora väckelseperioden som även drabbade Åhl, ville dansa var det mycket svårt att få någon som var villig att släppa till någon lämplig dansstuga, för då skulle enligt väckelsepredikanterna gårdsägaren hamna i helvetet.

På Rolandsgården i Sätra var man inte rädd för denna profetia utan lät ungdomarna dansa i "Spax kammer" där. Flickorna fick komma in när de gått och läst, men pojkarna fick inte komma in till dansen förrän de mönstrat beväring. Det kunde de icke acceptera. Min far var en bland dessa. De vände sig till Lasses, eller sedermera Hedéns, längre upp i Sätra by, med en förfrågan om att få hyra deras stora kök att dansa i på lördagskvällarna. Även om Lasses var religiösa – en av pojkarna reste till Indien som missionär – upplät de sitt kök som dansstuga.

Men tiderna förändrades, att gå långt upp i Sätra för att få dansa var alltför långt. Istället bildades av bygdens ogifta pojkar De Ungas Förening (DUF) vars enda uppgift var att ungdomarna skulle få någonstans att dansa.

I mitten av 1890-talet gick de till verket och började att bygga en dansstuga på mark som tillhörde Övre Hedens by - där Clas Ohlson AB nu har sitt affärskomplex. De byggde allt av nytt timmer, som deras föräldrar hade lämnat till föreningen, och när dansstuggu som kallades Benstampen var klar kunde de unga flickorna och pojkarna dansa utan att störa någon av de kringboende.

Men när det även började komma utsocknes ungdomar blev även den stugan för trång. Man beslöt därför att Tunsta-pojkar skulle se till att inga Leksingar fick komma över flottbron på lördagskvällarna, kullorna var däremot välkomna! Det blev hårda tag nere på bron där man slogs med gårdsgårdsstörar.

Omkring sekelskiftet 1900 beslöt föreningen DUF att bygga en friluftsbana och den här gången var det Holens bygemenskap som fick upplåta mark på Vattberget för en öppen dansbana där det dansades till 1916. Då planerade Åhls hembygdsförening som bildats 1912, att strax intill dansbanan bygga en minnesgård.

De Ungas Förening fick order av hembygdsföreningen att genast riva dansbanan. Styrelseledamoten J P Åhlén opponerade sig mot detta beslut. Även om han icke var medlem i DUF ställde han sina byggnadsarbetare till föreningens förfogande, samtidigt som han träffade avtal med Hurtigs Jan, som ägde marken närmast Holens by, att på dennes mark återuppbygga dansbanan.

Bysamfälligheten kunde icke motsätta sig detta. Man flyttade dansbanan något tiotal meter och dansbanan fick nu även tak och även luckor som på vintern kunde stänga ute kylan (se bild till höger). Dansstugan på Övre Heden

blev överflödig, då dansbanan var mycket större och kunde användas både sommar och vinter.

Redan flera år tidigare hade Åhlén & Holm ordnat stora sommarfester på Vattberget dit de bjöd sin personal och även andra. Festerna som började tidigt på söndagseftermiddagarna med en konsert av Åhls Hornmusikkår, varefter följde skämttävlingar för både barn och vuxna, någon kortare teaterpjäs framfördes av ortens amatörer, uppträdande av någon känd sångare, samt dans.

Dessa sommarfester fortsatte under många år, även sedan Åhlén & Holm flyttat till Stockholm. Det var De Ungas Förening, Idrottsföreningen, NTO-föreningen, Åhls frivilliga brandkår, Arbetarkommunen m.fl. som avlöste varandra som arrangör.

Särskilt minns man en pingstafton med dans till kl. ett, då Rialto från Ludvika spelade och publiken vägrade att gå hem. Musiken spelade ytterligare en timme utan betalning. Vi hade 1933 låtit bygga en ny friluftsdansbana och vi fick rekordpublik på 1 700 personer.

Nu började en ny tid med dans onsdag, lördag, söndag. Särskilt onsdagsdanserna var populära med massor av ungdomar som kom till Vattberget. Utbudet på dansmusik var vid den här tiden mycket stort, bara här i Insjön hade vi många kapell eller trios, bl.a. kan man nämna Ringsells, Johnnys, Insjö-trion, Fritz-Everts, Yankees samt Insjöns 12-mannaorkester.

Konkurrensen blev på 1940-talet större och större genom de många folkparker som växte upp, och när så även Insjöns IF byggde en park invid sin fotbollsplan med en jättstor dansbana intill den nya riksvägen omkring 1950, var sagan om dans på Vattberget en saga blott. Marken togs över av Åls kommun och föreningen trädde i likvidation.

Något år senare revs de bägge dansbanorna på berget och det gjordes istället gräsmattor och majstången blev även flyttad dit från Klockarbacken.

De Ungas Förenings saga var därmed all!

/Skrivet av Clas Rosén på 1970-talet

Fotnot:

Att Spax kammer var i minsta laget som danspalats kan studeras vid Åhls Minnesgård där detta hus nu står.

En av byggnaderna från festplatsen på Vattberget flyttades till Riksvägen, där den blev den första lokalen för IC/OK bensinstation, nu borta.

Festplatsen vid riksvägen – Myggropen kallad - blev inte särskilt långlivad. Efter ett tiotal år lades den ner och

Insjöns ungdom fick åka utsocknes – t.ex. till Rättviks Folkpark, Gagnefs Folkets Hus, Savoy i Bjursås eller på sommaren till Paradplatsen i Leksand – för att dansa. Även dessa ställen har idag mist sin glans.

Var dansar ungdomen idag?

/HH